

Monografia: Krajinná ekológia na Slovensku

Vývoj, súčasný stav a perspektívy

Monograph: Landscape Ecology in Slovakia - Development, Current State, and Perspectives/

Monographie: Ecologie du paysage en Slovaquie – Historique, constat de la situation actuelle et perspectives d'avenir

Krajinnú ekológiu ako vednú disciplínu založili stredo-európski geografi a rozvinuli ju do holistického, priezorevého vedného odvetvia v oboch dimenziách: teoreticko-metodickej i aplikačnej. Na Slovensku sa krajinná ekológia začala rozvíjať v prvej polovici 60. rokov 20. stor., kedy bol v rámci SAV založený Ústav biológie krajiny s cieľom riešiť akútne nepriaznivé dôsledky intenzívneho industrializačného rozvoja na krajinu a životné prostredie. Ako teoretickometodologická báza pre tieto účely bol zvolený krajinnokoekologický prístup. V tomto zameraní sa krajinná ekológia na Slovensku rozvíja doteraz.

Významným medzníkom pre rozvoj svetovej krajiny ekológie bolo založenie Medzinárodnej asociácie pre krajinnú ekológiu (International Association for Landscape Ecology – IALE). Prvé myšlienky založiť IALE sa zrodili už na medzinárodných krajinnokoekologických sympóziách organizovaných pravidelne (každé 3 roky) na Slovensku od r. 1967. Na medzinárodnom ekologickom kongrese vo Veldhovene (Holandsko, apríl 1981) sa vykonali konkrétne organizačné prípravy. Samotné založenie IALE sa uskutočnilo na 6. medzinárodnom sympóziu o problémoch ekologického výskumu krajiny, ktoré sa konalo v Piešťanoch v októbri 1982 ako prejav uznania krajiny ekológie v bývalom Československu.

Produktom krajiny ekológie na Slovensku je najmä krajinné plánovanie, program ekologickej siete (územný systém ekologickej stability) a ekologickej únosnosti krajiny. Krajinná ekológia významnou mierou prispela k spracovaniu koncepcie posudzovania vplyvov činností a strategických dokumentov na životné prostredie (EIA, SEA), koncepcie štátnej environmentálnej politiky a koncepcie i dokumentov trvalo udržateľného rozvoja a integrovaného manažmentu krajiny.

Summary

Slovak Association for Landscape Ecology initiated a monograph „Landscape Ecology in Slovakia“. Its publishing was supported by the Ministry of the Environment of the Slovak Republic as well as other distinguished academic institutions working in field of landscape ecology development. Purpose of the monograph is to give insight into: (a) forming of landscape ecology in Slovakia; (b) contribution of Slovak landscape ecologists to development of the international cooperation and activities of IALE; (c) current state of scientific attitudes and methods of landscape ecology in Slovakia in tie-up with world landscape ecology; (d) implementation of landscape ecology in social practice. The monograph is a complex scientific work consisting of results of dozens of scientific and scientific-research grants. It represents a contribution of Slovak landscape ecologists to World Congress IALE 2007 (Wageningen, July 8 - 12, 2007). The Congress was dedicated to 25th anniversary of the International Association for Landscape Ecology (IALE) founding and emphasizes the importance of scientific principles of this scientific branch for the practice.

Monografia Krajinná ekológia na Slovensku - Vývoj, súčasný stav a perspektívy

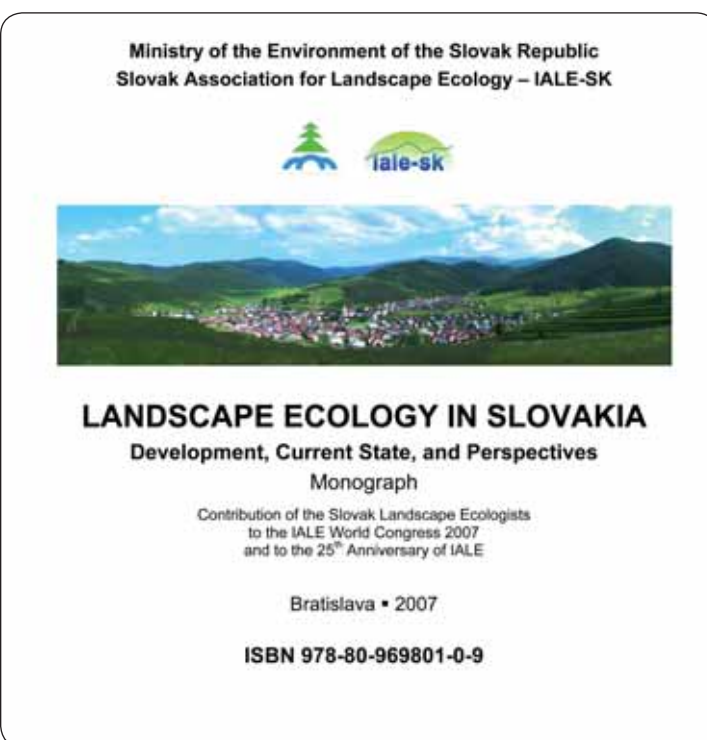
(Kozová, M., Hrnčiarová, T., Drdoš, J., Finka, M., Hreško, J., Izakovičová, Z., Oľahel, J., Ružička, M., Žigrai, F. – editori) bola vypracovaná v r. 2007 z iniciatívy Slovenskej asociácie pre krajinnú ekológiu (IALE-SK). Predstavuje vklad slovenských krajinných ekologov k 7. svetovému kongresu IALE 2007, ktorý sa konal vo Wageningene (Holandsko) v júli 2007. Išlo o jubilejný kongres, venovaný 25. výročiu založenia IALE (viac pozri v článku venovanom Svetovému kongresu IALE 2007). Monografia vydaná na CD v anglickom jazyku bola odovzdaná na svetovom kongrese desiatkam významných krajinných ekologov zo všetkých svetadielov.

Cieľom monografie je podať prehľad o:

- formovaní krajiny ekológie na Slovensku,
- prínose slovenských krajinných ekologov k rozvoju medzinárodnej spolupráce a aktivít IALE,
- súčasnom stave vedeckých prístupov a metód krajiny ekológie na Slovensku vo väzbe na svetovú krajinnú ekológiu,
- uplatnení krajiny ekológie v spoločenskej praxi.

Annotation

C'est l'Association slovaque pour l'écologie du paysage qui a initié la monographie „**Ecologie du paysage en Slovaquie**“. Sa publication a été financièrement soutenue par le Ministère de l'Environnement de la République Slovaque ainsi que par d'autres institutions académiques importantes qui travaillent dans le domaine de l'écologie du paysage. La monographie a pour but d'informer sur l'histoire de l'écologie du paysage en Slovaquie, sur la contribution des écologues slovaques à la coopération internationale et aux activités de l'Association internationale de l'écologie du paysage (IALE), sur les méthodes utilisées actuellement dans ce domaine en Slovaquie par rapport à l'écologie du paysage mondiale et sur la mise en oeuvre de l'écologie du paysage dans notre société. La monographie constitue un ensemble complexe qui réunit les résultats des dizaines d'études scientifiques. Elle constitue ainsi la contribution slovaque au Congrès mondial IALE 2007 (Wageningen 8 - 12 juillet 2007) Il s'agissait d'un congrès commémoratif, organisé à l'occasion du 25e anniversaire de la fondation de IALE. Le congrès a souligné l'importance des principes scientifiques de cette discipline pour la vie de tous les jours.

Na titulnej strane monografie Liptovská Teplička (foto: Jozef Ďurica)

Ide o prácu širokého viac ako 60-členného kolektívu vedeckých a odborných pracovníkov. Na jej vypracovaní sa podieľali renomovaní autori z ústavov Slovenskej akadémie vied, univerzít, ministerstiev, výskumných ústavov a ďalších odborných pracovísk. Vydanie monografie finančne podporilo Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská asociácia pre krajinnú ekológiu a viaceré významné akademické pracoviská na Slovensku, v ktorých sa rozvíja krajinná ekológia.

Monografia predstavuje ucelené vedecké dielo, v ktorom sú zhrnuté výsledky desiatok vedeckých a vedecko-výskumných grantov. V r. 2008 budú pokračovať práce na príprave knižného vydania aktualizovanej a upravenej verzie monografie „Krajinná ekológia na Slovensku“ (v anglickom a slovenskom jazyku). Vybrané časti monografie sa v r. 2008 využijú aj pri príprave vysokoškolských učebníc na tých vysokých školách, kde sú predmety súvisiace s krajinnou ekológiou.

Mária Kozová

Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského/Faculty of Natural Sciences, Comenius University/Faculté des Sciences Naturelles de l'Université Comenius de Bratislava

Tatiana Hrnčiarová

Ústav krajiny ekológie SAV/Institute of Landscape Ecology, Slovak Academy of Sciences/ Institut de l'écologie du paysage de l'Académie slovaque des Sciences de Bratislava